

Persondataloven

Hvilke oplysninger må registreres?

Hvad må oplysningerne bruges til?

Hvordan kontrollerer du oplysningerne?

DATATILSYNET

*Udgiver: Datatilsynet
Design: Kontrast design
Konsulent: Statens Information
Tryk: Herrmann & Fischer, Herlev
Oplag: 50.000
Juli 2000
ISBN nr: 87-601-8839-1*

Indholdsfortegnelse

Praktiske oplysninger 4

Datatilsynets adresse 4

Lov om behandling af personoplysninger 7

På hvilke områder gælder loven? 7

Hvilke typer af databehandling? 7

I Danmark og inden for EU 8

Undtagelser fra loven 8

Hvornår må behandling af personoplysninger finde sted? 11

Grundlæggende krav til databehandling 11

Lovens regler om behandling af personoplysninger 12

Tre typer af personoplysninger 13

Behandling af almindelige personoplysninger 13

Behandling af følsomme oplysninger 14

Behandling af andre følsomme oplysninger 16

Behandling af personnumre 17

På hvilke områder gælder der særlige regler? 19

Forskning og statistik 19

Adresserings- og kuverteringsbureauer 19

Registrering af telefonnumre 19

Kreditoplysningsbureauer 20

Behandlinger i forbindelse med markedsføring 21

Direkte markedsføring 21

Videregivelse af oplysninger om forbrugere 22

Overførsel af oplysninger til lande uden for EU 23

Hvilke rettigheder har man som registreret? 24

Nye rettigheder 24

Det omfatter den registreredes rettigheder 24

Hvad siger loven om datasikkerhed? 27

Uvedkommende må ikke få adgang til fortrolige oplysninger 27

Oplysningerne må kun behandles efter instruks 27

Edb-servicebureauer 27

Hvordan anmelder man behandlinger til Datatilsynet? 29

Anmeldelsesordningens formål 29

Offentlige myndigheders anmeldelsespligt 29

Private dataansvarliges anmeldelsespligt 29

Fortegnelsen over anmeldelser 30

Praktiske oplysninger

Denne informationspjece indeholder en beskrivelse af reglerne i lov om behandling af personoplysninger, lov nr. 429 af 31. maj 2000. Loven, der er trådt i kraft den 1. juli 2000, kaldes også persondataloven.

Loven har til formål - på baggrund af et EF-direktiv fra 1995 - at gennemføre en ny generel databeskyttelsesretlig regulering. De to tidligere registerlove (lov om offentlige myndigheders registre og lov om private registre) gælder nu ikke længere.

Det nye udtryk "behandling" dækker enhver form for håndtering af oplysninger, f.eks. indsamling, registrering og systematisering.

Den nye persondatalov medfører en række ændringer i forhold til de tidligere registerlove. Som noget nyt gælder persondataloven for enhver form for behandling af personoplysninger, hvor registerlovene navnlig omhandlede registrering og videregivelse. Det nye udtryk "behandling" dækker over enhver form for håndtering af oplysninger, f.eks. indsamling, registrering, systematisering, opbevaring, ændring, søgning, transmission, overladelse, videregivelse, sammenstilling, samkøring, blokering, sletning eller tilintetgørelse. Udtrykket "databehandling" anvendes som et andet ord for behandling af oplysninger og må ikke forveksles med begrebet elektronisk databehandling (edb).

Denne informationspjece beskriver reglerne i hovedtræk. Hvis du vil læse den fuldstændige lovtæst, kan du finde den på Datatilsynets hjemmeside, www.datatilsynet.dk. Loven vil også blive optrykt i Datatilsynets årsberetninger.

Mere information om persondataloven fås hos Datatilsynet.

Hvis du ønsker yderligere oplysninger om reglerne i persondataloven, er du velkommen til at kontakte Datatilsynet (se adresse og telefonnummer nedenfor). Datatilsynet har desuden udsendt eller planlagt at udsende følgende supplerende vejledninger:

- 1) Vejledning om registreredes rettigheder
- 2) Vejledning om datasikkerhed
- 3) Vejledning om anmeldelsesordningen

Datatilsynets adresse

Datatilsynet er den myndighed, der fører tilsyn med, at persondataloven overholdes. Datatilsynet har erstattet Registertilsynet. Tilsynets adresse er:

Datatilsynet, Christians Brygge 28, 4., 1559 København V.
Telefon 3314 3844, fax 3313 3843
E-post dt@datatilsynet.dk, hjemmeside www.datatilsynet.dk

Du kan få hjælp i Datatilsynet, hvis du har spørgsmål om registrering og anden behandling af personoplysninger. Du kan klage til Datatilsynet, hvis du mener, at en behandling af oplysninger om dig ikke lever op til lovens krav. Hvis du ønsker at klage, kan du henvende dig til Datatilsynet og forklare, hvad du er utilfreds med. Det koster ikke noget at klage. Oplysninger om Datatilsynets sagsbehandlingstider kan læses på tilsynets hjemmeside, www.datatilsynet.dk.

På Datatilsynets hjemmeside kan du også læse mere om reglerne om behandling af personoplysninger og om Datatilsynet.

Under "Lovgivning" på hjemmesiden kan du blandt andet finde lov om behandling af personoplysninger og det EF-direktiv, som har været med til at bestemme indholdet af loven. Her kan du også læse Datatilsynets vejledninger om datasikkerhed og om de rettigheder, som registrerede personer har. Der findes endvidere en vejledning om anmeldelsesordningen efter den nye lov, som fortæller offentlige myndigheder og private virksomheder og foreninger, hvornår og hvordan anmeldelse til Datatilsynet skal ske.

Hjemmesiden indeholder også andre nyttige oplysninger om reglerne i den nye lov.

Offentlige myndigheder og private virksomheder m.v. kan via Datatilsynets hjemmeside sende anmeldelser til tilsynet i elektronisk form. Der findes en række forskellige elektroniske blanketter til myndigheder og private til dette brug.

På hjemmesiden kan du søge i fortegnelsen over behandlinger, der er anmeldt til Datatilsynet. Denne fortegnelse kan bl.a. være et nyttigt redskab, hvis du ønsker at få at vide, hvilke oplysninger offentlige myndigheder har registreret om dig.

På Datatilsynets hjemmeside kan du læse mere om reglerne om behandling af personoplysninger.

Offentlige myndigheder og private virksomheder m.v. kan via Datatilsynets hjemmeside sende anmeldelser til tilsynet.

WRITE ENABLE
WRITE PROTECT

WRITE ENABLE
WRITE PROTECT

Lov om behandling af personoplysninger

Loven gælder for behandling af personoplysninger, som foretages af offentlige myndigheder og af private virksomheder, foreninger og lignende.

Begrebet behandling omfatter enhver form for måde at håndtere oplysninger om personer på. Som de vigtigste former for behandling kan nævnes: Indsamling, registrering, systematisering, opbevaring, brug, videregivelse, samkøring og sletning. I modsætning til de tidligere registerlove er den nye lov altså ikke begrænset til kun at gælde for registre.

Loven gælder som hovedregel kun for, hvordan man behandler oplysninger om personer, dvs. fysiske personer. Visse af lovens regler gælder dog også for, hvordan man behandler oplysninger om virksomheder, foreninger og lignende. Dette er navnlig tilfældet for reglerne om kreditoplysningsbureauers virksomhed.

Privatpersoners behandling af personoplysninger er i mange tilfælde helt undtaget fra loven. Se nærmere om dette i afsnittet nedenfor om ”Undtagelser fra loven”.

Både i den offentlige og i den private sektor gælder loven først og fremmest for behandling af personoplysninger, som sker ved hjælp af elektronisk databehandling. Dvs. at loven gælder, når personoplysninger behandles ved hjælp af computerteknik, f.eks. skrivning af breve eller systematisering af persondata i en pc. “Elektronisk databehandling” omfatter altså almindelig tekstbehandling, hvori der indgår personoplysninger, men ikke brug af gammeldags, elektriske skrivemaskiner. Loven gælder også, når personoplysninger sendes over Internettet, og når personoplysninger offentliggøres på en hjemmeside på Internet.

Loven gælder også, hvis oplysningerne skal indgå i et manuelt register. En systematisk samling af personoplysninger i f.eks. et papirkartotek eller i en fortegnelse er derfor omfattet af loven, både i den offentlige og i den private sektor.

Herudover gælder loven for private virksomheders, foreningers, m.v. behandling af personoplysninger i en samling af aktmapper. Almindelige sagsakter i form af papirdokumenter, der indgår i en samling af sager, f.eks. samlet i et system med hængemapper eller i sagsreoler, er derfor omfattet af loven, når det drejer sig om den private sektor.

På hvilke områder gælder loven?

I modsætning til de tidligere registerlove er den nye lov ikke begrænset til kun at gælde for registre.

Hvilke typer af databehandling?

Det kan f.eks. være et personalekontors aktmapper om de enkelte ansatte, en banks aktmapper om de enkelte kunder og en advokats sagsmapper.

I Danmark og inden for EU

Som hovedregel gælder loven kun, hvis

- * den dataansvarlige myndighed eller virksomhed m.v. er etableret i Danmark, og
- * databehandlingen foregår inden for EU's område.

I langt de fleste tilfælde vil en behandling af personoplysninger, som foregår i Danmark, være omfattet af den danske lov. Men der kan være situationer, hvor den dataansvarlige er etableret i et andet EU-land. I så fald er det lovgivningen i dette land, der gælder. Hvis dette giver anledning til tvivl, kan Datatilsynet hjælpe. Bemærk, at de andre EU-lande har gennemført eller er ved at gennemføre en tilsvarende lovgivning.

De andre EU-lande har gennemført eller er ved at gennemføre en tilsvarende lovgivning

Undtagelser fra loven

I en række tilfælde gælder persondataloven ikke eller i hvert fald kun i begrænset omfang. Det drejer sig om følgende situationer:

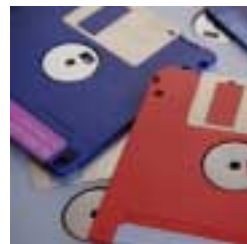
- * Hvis reglerne for databehandlingen findes i en anden lov. Der findes mange love, som indeholder regler om, hvornår myndigheder og virksomheder m.v. kan eller skal indsamle, registrere, videregive og på anden måde behandle personoplysninger.
- * Hvis databehandlingen er beskyttet af informations- og ytringsfriheden. Loven fastslår udtrykkeligt, at den ikke skal anvendes, hvis det vil være i strid med informations- og ytringsfriheden. F.eks. er loven ikke til hinder for behandling af personoplysninger i forbindelse med udarbejdelse af læserbreve, debatindlæg og lignende, og loven forhindrer heller ikke, at man deltager i en offentlig debat på Internettet, selv om man derved bruger oplysninger om andre personer.
- * Hvis aktiviteterne er af rent privat karakter. Loven gælder ikke for en privatpersons brug af personoplysninger, når oplysningerne er en del af en personlig eller familiemæssig aktivitet. Det kan f.eks. dreje sig om privat korrespondance eller om adressefortegnelser over familie, venner og bekendte.
- * Hvis databehandlingen hører inden for strafferetten. Mange af de rettigheder, som loven giver registrerede personer, gælder ikke, hvis databehandlingen foretages af domstolene, politiet eller anklagemyndigheden inden for det strafferetlige område. Her er det i stedet reglerne i retsplejeloven, der gælder.

Loven gælder ikke for en privatpersons brug af personoplysninger, når oplysningerne er en del af en personlig eller familiemæssig aktivitet.

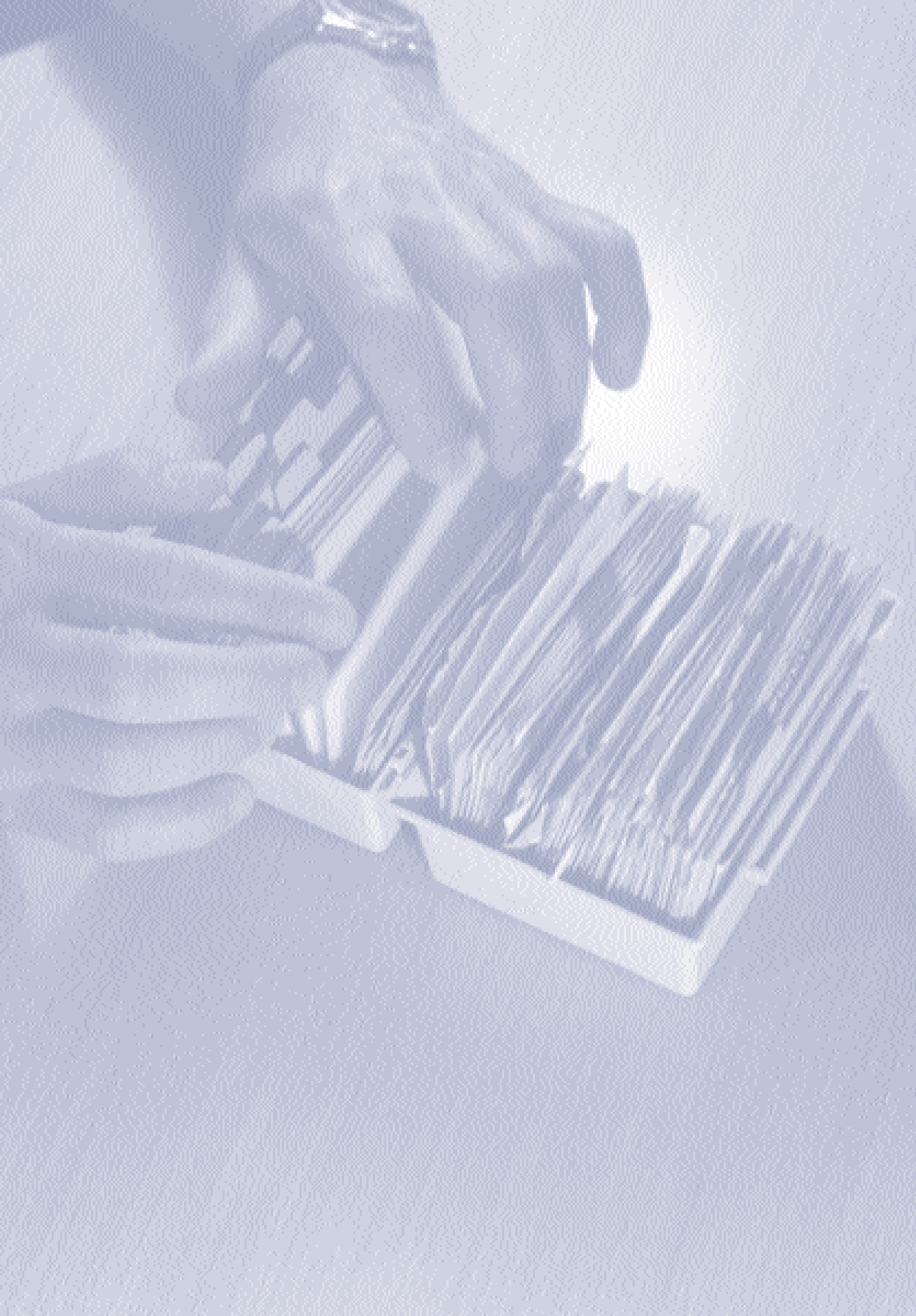
- * Folketinget. Loven gælder ikke for de databehandlinger, der foretages for Folketinget og institutioner med tilknytning dertil. Dette betyder, at loven ikke gælder for Folketingets administration, Folketingets Ombudsmand, Rigsrevisionen og Statsrevisorerne og disses sekretariat.
- * Mediernes elektroniske registre. De informationsdatabaser, som drives af medierne, er i langt de fleste tilfælde undtaget fra loven. Det gælder både mediernes interne redaktionsdatabaser og offentligt tilgængelige informationsdatabaser.
- * Arkiver med avisudklip. Manuelle arkiver med udklip fra offentliggjorte, trykte artikler er ikke omfattet af loven, hvis artiklerne udelukkende bruges i forbindelse med journalistik.
- * Øvrige behandlinger i journalistisk øjemed eller med henblik på kunstnerisk eller litterær virksomhed.
- * Efterretningstjenesterne. Endelig gælder loven ikke for den registrering m.v., som foretages af politiets og forsvarrets efterretningstjenester.

Loven gælder ikke for mediernes informationsdatabaser.

Hvis du er i tvivl om, hvorvidt en behandling af personoplysninger er omfattet af persondataloven, kan du spørge Datatilsynet.

Datatilsynet kan afklare tvivlsspørgsmål.

Hvornår må behandling af personoplysninger finde sted?

Reglerne for, under hvilke betingelser offentlige myndigheder og private virksomheder, foreninger m.v. må behandle personoplysninger, er i vidt omfang skønsmæssige. Det vil derfor ofte afhænge af en konkret vurdering i den enkelte situation, om betingelserne er opfyldt. Er man i tvivl, kan man søge råd hos Datatilsynet.

Reglerne er skønsmæssige.

Hvis man er utilfreds med den måde, ens personlige oplysninger er blevet behandlet på, kan man klage til Datatilsynet, som derefter undersøger sagen og træffer en afgørelse.

Når en offentlig myndighed eller en privat virksomhed m.v. behandler personoplysninger, er der nogle generelle og grundlæggende krav, som altid skal være opfyldt. Disse regler giver ikke i sig selv nogen ret til at behandle personoplysninger, men hvis en behandling kan finde sted på grundlag af en af de øvrige regler i loven, skal de grundlæggende krav altid være opfyldt.

Grundlæggende krav til databehandling

De grundlæggende krav går ud på følgende:

- * Når man behandler personoplysninger, skal det ske i overensstemmelse med god databehandlingsskik. Dette indebærer, at den dataansvarlige nøje skal overholde reglerne i loven, såvel i ånd som bogstav, og ikke må forsøge at omgå reglerne. Den nærmere fastlæggelse af, hvad der ligger i “god databehandlingsskik”, vil ske gennem Datatilsynets praksis.
- * Når en dataansvarlig samler personoplysninger ind, skal det stå klart, hvilket formål oplysningerne skal bruges til, og formålet skal være sagligt. Det er ikke tilladt at indsamle oplysninger, hvis man ikke aktuelt har noget at bruge dem til, men blot forventer, at der senere viser sig et formål. Om et bestemt formål med en indsamling af personoplysninger er sagligt, afhænger først og fremmest af, om der er tale om løsning af en opgave, som det er naturligt for den pågældende myndighed, virksomhed m.v. at løse. Hvad der er sagligt for den ene myndighed eller virksomhed, vil altså ikke nødvendigvis være sagligt for den anden.
- * En senere behandling må ikke være uforenelig med det formål, som oplysningerne oprindeligt blev indsamlet til. Indsamlede oplysninger kan efterfølgende principielt godt anvendes til et andet end det oprindelige formål, blot den senere anvendelse ikke er

Når en dataansvarlig samler personoplysninger ind, skal det stå klart, hvilket formål oplysningerne skal bruges til.

uforenelig med det formål, som oplysningerne oprindeligt blev indsamlet til. Hvis den senere behandling direkte modarbejder eller skader det oprindelige formål, er det klart, at behandlingen ikke kan finde sted. Herudover må det vurderes konkret, om en senere behandling må anses for så uvedkommende i forhold til det oprindelige formål, at den ikke kan accepteres.

* Indsamlede oplysninger må ikke omfatte mere end nødvendigt, formålet taget i betragtning. Denne regel skal bidrage til at sikre mod en unødvendig ophobning af personoplysninger. Loven bygger altså på det princip, at offentlige myndigheder og private virksomheder m.v. ikke må indsamle og registrere flere oplysninger om den enkelte borger, end hvad der er nødvendigt.

Den dataansvarlige skal sikre sig, at der ikke behandles urigtige eller vildledende oplysninger.

* Den dataansvarlige skal sikre sig, at der ikke behandles urigtige eller vildledende oplysninger. Viser det sig alligevel, at der behandles oplysninger, som er urigtige eller vildledende, skal disse snarest muligt slettes eller rettes. Disse krav skal bidrage til at sikre den bedst mulige datakvalitet.

* Indsamlede oplysninger skal slettes eller anonymiseres, når det ikke længere er nødvendigt for den dataansvarlige at være i besiddelse af oplysningerne i en form, der gør det muligt at identificere den enkelte person. Også denne regel skal sikre mod dataophobning. Offentlige myndigheder - og i visse tilfælde også private virksomheder m.v. - kan dog i stedet overføre oplysningerne til Statens Arkiver, hvor der så gælder særlige regler for, hvem der har adgang til oplysningerne.

Lovens regler om behandling af personoplysninger

Loven indeholder en række regler om, hvornår man må indsamle og registrere personoplysninger, videregive dem osv. Hvilke regler man skal følge i den enkelte situation, afhænger af oplysningernes karakter og formålet med databehandlingen. Også andre love end persondataloven kan indeholde regler om, at en behandling af personoplysninger kan eller skal finde sted.

Det er vigtigt at være opmærksom på, at begrebet "behandling" dækker over en række forskellige måder at håndtere personoplysninger på. Har man ret til at foretage én bestemt form for databehandling, medfører det ikke automatisk, at man også har ret til at foretage andre former for behandling af de samme oplysninger.

Normalt giver det ikke anledning til tvivl, at når en offentlig myndighed eller privat virksomhed må indsamle bestemte oplysninger, så må den også systematisere, registrere, bruge og slette dem. Men det er f.eks. ikke uden videre givet, at oplysningerne også må videregives til andre. Dette skal vurderes særskilt på baggrund af reglerne om behandling.

Loven inddeler oplysningerne i tre niveauer eller typer.

Følsomme oplysninger om menneskers rent private forhold. Det drejer sig om oplysninger om racemæssig eller etnisk baggrund, politisk, religiøs eller filosofisk overbevisning, fagforeningsmæssige tilhørsforhold og oplysninger om helbredsmæssige og seksuelle forhold.

Andre typer af oplysninger om rent private forhold anses også for at være følsomme. Det drejer sig om oplysninger om strafbare forhold, væsentlige sociale problemer og lignende følsomme privatlivsoplysninger, f.eks. om interne familieforhold.

De oplysningstyper, der ikke vedrører rent private forhold, kan kaldes almindelige personoplysninger. Almindelige personoplysninger kan f.eks. være identifikationsoplysninger, oplysninger om økonomiske forhold, kundeforhold eller andre lignende ikke følsomme oplysninger.

Generelt vil det være sådan, at der ikke - uden samtykke - må registreres og videregives almindelige og følsomme oplysninger i videre omfang, end det var muligt efter den tidligere registerlovgivning. Reglerne skønnes samtidig at give mulighed for, at behandling af oplysninger såsom registrering, videregivelse m.v., som har fundet sted efter de tidligere regler, også vil kunne ske efter persondataloven.

Der findes også en række regler om særlige former for behandling af personoplysninger. F.eks. regler for retsinformationssystemer, forskning og statistik, personnumre, adresserings- og kuverteringsbureauer, og registrering af oplysninger om, hvilke telefonnumre der er foretaget opkald til.

Behandling af almindelige personoplysninger må ske, når en af følgende betingelser er opfyldt:

- 1) Hvis den registrerede har givet sit udtrykkelige samtykke. Kravet om udtrykkelighed betyder, at et stiltiende eller indirekte samtykke ikke er tilstrækkeligt.
- 2) Hvis behandlingen er nødvendig for at kunne opfylde en aftale, som den registrerede er part i. F.eks. kan det være nødvendigt at registrere og behandle oplysninger, der fremgår af ordrer, fakturaer og lignende i tilknytning til aftaler, hvor den registrerede er aftalepart.
- 3) Hvis behandlingen er nødvendig for at overholde en retlig forpligtelse, som påhviler den dataansvarlige. En retlig forpligtelse kan eksempelvis være en forpligtelse, der er fastsat i en lov eller en bekendtgørelse. Som et eksempel kan nævnes, at arbejdsgivere gennem regler i skattelovgivningen er forpligtede til at indsamle forskellige

Tre typer af personoplysninger

De oplysningstyper, der ikke vedrører rent private forhold, kan kaldes almindelige personoplysninger.

Behandling af almindelige personoplysninger

indkomstoplysninger om de ansatte og videregive dem til skattemyndighederne. Forpligtelser, der er pålagt den dataansvarlige ved dom eller afgørelse truffet af en offentlig myndighed, er på samme måde retlige forpligtelser. Derimod er aftaleretlige forpligtelser ikke omfattet.

Behandling af almindelige personoplysninger må ske, hvis behandlingen sker som led i myndighedsudøvelse.

4) Hvis behandlingen er nødvendig for at beskytte den registreredes vitale interesser. F.eks. kan behandling af oplysninger ske, hvis den registrerede som følge af bortrejse eller sygdom ikke er i stand til at give samtykke til behandlingen. Det er en betingelse, at behandlingen vedrører interesser, der er af fundamental betydning for den registrerede.

5) Hvis behandlingen er nødvendig for at kunne udføre en opgave i samfundets interesse. Dermed vil behandling af oplysninger til gavn for en bredere kreds af personer, eksempelvis i statistisk, historisk, informativt eller videnskabeligt øjemed kunne ske.

6) Hvis behandlingen sker som led i myndighedsudøvelse. Det er først og fremmest tilfældet, når offentlige myndigheder træffer afgørelser i forvaltningssager, f.eks. afgørelser om sociale ydelser eller afgørelser om skatteansættelser.

7) Hvis behandlingen er nødvendig for at varetage en berettiget interesse, og denne interesse overstiger hensynet til den registreredes interesser. Den dataansvarlige skal, før vedkommende behandler data, vurdere, hvorvidt hensynet til de interesser, der ønskes forfulgt med behandlingen, overstiger den registreredes interesser. Denne vurdering afhænger af mange forskellige forhold, bl.a. formålet med behandlingen. F.eks. er det tilladt at føre sædvanlige personaleregistre og registre over en virksomheds kunder og leverandører.

Behandling af følsomme oplysninger

Der må som udgangspunkt ikke behandles følsomme oplysninger. Det drejer sig om: Racemæssig eller etnisk baggrund, politisk, religiøs eller filosofisk overbevisning, fagforeningsmæssige tilhørsforhold og oplysninger om helbredsmæssige og seksuelle forhold.

Dog kan man behandle følsomme personoplysninger, når en af følgende 9 betingelser er opfyldt:

1) Hvis den registrerede har givet sit udtrykkelige samtykke til databehandlingen. Kravet om udtrykkelighed betyder, at et stiltiende eller indirekte samtykke ikke er tilstrækkeligt.

2) Hvis behandlingen er nødvendig for at beskytte den registreredes eller en anden persons vitale interesser. Behandling, der vedrører interesser, der er af fundamental betydning for den registrerede, kan foretages i de tilfælde, hvor den registrerede ikke fysisk eller juridisk

er i stand til at give samtykke. Eksempelvis i tilfælde, hvor den registrerede er dement eller bevidstløs.

3) Hvis behandlingen vedrører oplysninger, som er offentliggjort af den registrerede selv. Oplysninger er offentliggjort, når de er fortalt til en bredere kreds af personer. Som eksempel kan nævnes oplysninger, der videregives gennem tv eller aviser. Det er en betingelse, at offentliggørelsen er sket på den registreredes eget initiativ.

4) Hvis databehandlingen er nødvendig for, at et retskrav kan fastlægges. Omfattet er behandling, der sker i den dataansvarliges, tredjemands eller den registreredes interesse. F.eks. kan en arbejdsgiver eller et forsikringselskab behandle helbredsoplysninger for at afgøre, om den registrerede har krav på erstatning. Omfattet er også offentlige myndigheders behandling af oplysninger som led i myndighedsudøvelse. F.eks. kan sociale myndigheder, der har mistanke om incest eller andre seksuelle overgreb mod børn, behandle oplysninger om disse forhold, f.eks. med henblik på politianmeldelse.

5) Behandling af oplysninger om medlemskab af en fagforening kan ske, hvis det er nødvendigt for, at den dataansvarlige kan overholde arbejdsretlige forpligtelser. Hermed sigtes til enhver form for forpligtelse og rettighed, der følger af en aftale eller en lov, blot den hviler på et arbejdsretligt grundlag. Eksempelvis er behandling, som følger af en overenskomst mellem arbejdsmarkedets parter, omfattet af undtagelsen.

6) Foreninger og andre almennyttige organisationer vil under visse betingelser kunne behandle følsomme personoplysninger. Behandlingen skal vedrøre oplysninger om organisationens medlemmer eller personer, der er i regelmæssig kontakt med organisationen.

7) Behandling af personoplysninger kan foretages, hvis det er nødvendigt i forbindelse med sygepleje eller patientbehandling. Behandlingen skal foretages af en person, der er undergivet tavshedspligt, og det skal ske i forbindelse med varetagelsen af den dataansvarliges opgaver på sundhedsområdet.

8) Hvis behandlingen er nødvendig af hensyn til en offentlig myndigheds varetagelse af sine opgaver på det strafferetlige område. Bestemmelsen skal sikre, at eksempelvis politi, domstole og anklagemyndighed kan løse deres opgaver.

9) Behandling af følsomme oplysninger kan endvidere ske af hensyn til vigtige samfundsmæssige interesser. Det kræver, at Datatilsynet giver tilladelse hertil. Denne opsamlingsbestemmelse vil kun sjældent blive brugt.

Behandling af oplysninger om medlemskab af en fagforening kan ske, hvis det er nødvendigt for, at den dataansvarlige kan overholde arbejdsretlige forpligtelser.

Politi, domstole og anklagemyndighed kan behandle følsomme oplysninger.

Ud over disse regler er det udtrykkeligt fastsat, at en offentlig myndighed ikke må føre edb-registre med oplysninger om politiske forhold, som ikke er offentligt tilgængelige.

Behandling af andre følsomme oplysninger

Oplysninger om strafbare forhold, væsentlige sociale problemer og andre rent private forhold anses også for at være følsomme og må kun behandles, når særlige betingelser er opfyldt.

Som eksempler på andre oplysninger om rent private forhold kan nævnes familiestridigheder, tvangsfjernelse af børn, separations- og skilsmissebegæringer og adoptionsforhold.

En offentlig myndighed må kun behandle disse særlige oplysningstyper, hvis det er nødvendigt for at varetage myndighedens opgaver.

Disse oplysninger må også behandles, hvis en af de 9 betingelser, som er nævnt ovenfor, er opfyldt.

Myndigheden må som udgangspunkt ikke videregive disse oplysninger. Det må normalt kun ske, hvis det følger af en lov eller bekendtgørelse, eller hvis den registrerede selv har givet sit samtykke. Derudover kan der kun i særlige tilfælde ske videregivelse.

Særligt når det drejer sig om myndigheder, der udfører opgaver inden for det sociale område, gælder der snævre grænser for, hvornår oplysninger kan videregives.

Særligt når det drejer sig om myndigheder, der udfører opgaver inden for det sociale område, gælder der snævre grænser for, hvornår oplysninger kan videregives. Dette gælder for alle følsomme oplysninger, dvs. oplysninger om: Racemæssig eller etnisk baggrund, politisk, religiøs eller filosofisk overbevisning, fagforeningsmæssige tilhørsforhold og oplysninger om helbredsmæssige og seksuelle forhold, strafbare forhold, væsentlige sociale problemer og andre rent private forhold.

Private må behandle oplysninger om strafbare forhold, væsentlige sociale problemer og andre rent private forhold, hvis den registrerede har givet sit udtrykkelige samtykke til det.

Uden den registreredes samtykke kan indsamling og registrering kun undtagelsesvis ske. Det er en betingelse herfor, at det er nødvendigt for at varetage en berettiget interesse, og denne interesse klart overstiger hensynet til den registrerede. Som eksempel kan nævnes en virksomheds registrering af oplysninger om strafbare forhold med henblik på at indgive politianmeldelse, f.eks. om butikstyveri.

Videregivelse af disse oplysninger vil normalt kun kunne ske med den registreredes samtykke, eller hvis man skal give oplysningerne videre som følge af regler i love eller bekendtgørelser.

Behandling af personnumre

I den offentlige sektor må man bruge personnummeret med henblik på en entydig identifikation eller som journalnummer.

I den private sektor er anvendelsen af personnummeret mere begrænset. Virksomheder m.v. må som hovedregel kun behandle personnummeret, når det følger af en lov, eller hvis den registrerede har givet udtrykkeligt samtykke hertil, og det tjener saglige formål.

Det følger eksempelvis af skattelovgivningen, at en privat virksomhed, der skal foretage indberetning til skattemyndighederne af oplysninger om løn og renter, skal oplyse den registreredes personnummer.

Der gælder særlige regler om private virksomheders videregivelse af personnummeret. Dette må normalt kun ske, hvis det følger af lovgivningen, hvis den registrerede har givet sit udtrykkelige samtykke, eller hvis en offentlig myndighed kræver det, f.eks. af regnskabsmæssige grunde.

Der gælder særlige regler om private virksomheders videregivelse af personnummeret.

På hvilke områder gælder der særlige regler?

Der gælder særlige regler for indsamling, registrering og videregivelse af personoplysninger i forbindelse med forskning og statistik.

I forbindelse med forskning og statistik må der foretages de behandlinger af personoplysninger, som er nødvendige for projekterne.

Når disse behandlinger omfatter oplysninger om rent private forhold, skal den dataansvarlige anmelde det til Datatilsynet, som skal give en tilladelse. Datatilsynet fastsætter en række vilkår, der skal beskytte oplysningerne.

Oplysninger, der indgår i en videnskabelig eller statistisk undersøgelse, må ikke senere bruges til andre formål.

Oplysninger fra undersøgelsen - bortset fra anonyme oplysninger - må kun videregives, hvis Datatilsynet har givet tilladelse til det. Videregivelse må i så fald kun ske til brug for andre videnskabelige eller statistiske undersøgelser. Tilsynet vil i sådanne tilfælde stille nærmere vilkår for videregivelsen.

Et adresserings- og kuverteringsbureau er en virksomhed, der med henblik på markedsføring sælger fortegnelser over grupper af personer.

Loven indeholder forskellige regler, der begrænser adresserings- og kuverteringsbureauernes virksomhed. Blandt andet må sådanne bureauer kun behandle oplysninger om navn, adresse, stilling, erhverv, e-postadresse, telefon- og telefax-nummer samt oplysninger, der frit kan indhentes fra erhvervsregistre.

Bureauerne må desuden behandle andre (almindelige) oplysninger, hvis den registrerede har givet udtrykkeligt samtykke dertil.

Følsomme oplysninger må slet ikke behandles af sådanne bureauer, uanset om den registrerede har givet sit samtykke.

Det er forbudt for offentlige myndigheder og private virksomheder m.v. automatisk at registrere de telefonnumre, som de ansatte ringer til. Det er heller ikke tilladt at modtage oversigter fra teleselskabet, der indeholder specifikation af de telefonnumre, der er ringet til.

Forskning og statistik

Oplysninger, der indgår i en videnskabelig eller statistisk undersøgelse, må ikke senere bruges til andre formål.

Adresserings- og kuverteringsbureauer

Registrering af telefonnumre

Man må godt registrere telefonnumre, hvis det kun er en del af telefonnummeret, der fremgår. F.eks. når de sidste to cifre af nummeret fjernes.

Datatilsynet kan dog i ganske særlige tilfælde give tilladelse til at registrere de fuldstændige telefonnumre.

Kreditoplysningsbureauer

Kreditoplysningsbureauerne må kun behandle oplysninger, som er af betydning for bedømmelsen af en persons kreditværdighed. De må ikke behandle oplysninger om den registreredes rent private forhold (følsomme oplysninger).

Et kreditoplysningsbureau skal søge Datatilsynet om tilladelse, før bureauet må begynde sin virksomhed.

Hvis en person eller en virksomhed bliver optaget i et register hos et kreditoplysningsbureau, skal bureauet give vedkommende besked om dette, inden der er gået fire uger efter registreringen.

Hvis den registrerede senere spørger, skal kreditoplysningsbureauet også oplyse, hvilke oplysninger der er registreret, og hvilke oplysninger der inden for det sidste halve år er videregivet om den pågældende.

Kreditoplysningsbureauer må som altovervejende hovedregel ikke registrere gældsoplysninger, hvis skyldneren bestrider gælden, og kravet ikke er fastslået af en domstol.

Oplysninger om kreditværdighed, der ikke tilsigter at være udtømmende (summariske kreditoplysninger), kan videregives telefonisk til bureauets abonnenter. Sådanne summariske oplysninger drejer sig som regel om, at en person eller virksomhed er optaget på en "sort liste" over "dårlige betalere". Ellers må kreditoplysninger kun videregives skriftligt eller elektronisk gennem et on-line system.

De summariske kreditoplysninger må dog normalt kun videregives, hvis den enkelte oplysning drejer sig om en gæld over 1.000 kr. Det er en yderligere betingelse, at der er foretaget retslige skridt mod den registrerede, f.eks. at der er udtaget stævning, eller at den registrerede over for kreditor har erkendt skriftligt, at gælden er forfalden. Hvis oplysningerne har været offentliggjort i Statstidende, kan de altid gives videre. Det gælder dog ikke oplysning om gældssanering, der er endeligt godkendt.

Kreditoplysningsbureauer må også registrere og videregive gældsoplysninger, der modtages fra offentlige myndigheder.

Kreditoplysningsbureauer må også registrere og videregive gældsoplysninger, der modtages fra offentlige myndigheder.

Offentlige myndigheder skal følge en bestemt procedure, før oplysninger om en borgers gæld kan indberettes til et kreditoplysningsbureau. Desuden skal den samlede gæld til det offentlige være på mindst 7.500 kr.

Hvis oplysninger hos et kreditoplysningsbureau viser sig at være forkerte, skal de snarest muligt slettes eller rettes.

Hvis en forkert oplysning har været videregivet, skal kreditoplysningsbureauet straks give en skriftlig meddelelse om rettelsen til den person, der har været forkert registreret. Bureauet skal også give en skriftlig meddelelse til alle, der har modtaget oplysningen inden for det sidste halve år. Den registrerede skal derudover have besked om, hvem der inden for det sidste halve år har modtaget den forkerte oplysning samt om, hvorfra oplysningen eller bedømmelsen stammer.

Hvis en forkert oplysning har været videregivet, skal kreditoplysningsbureauet straks give en skriftlig meddelelse til alle, der har modtaget oplysningen inden for det sidste halve år.

Henvendelser fra den registrerede om sletning eller rettelse skal inden 4 uger besvares skriftligt af bureauet. Det samme gælder med hensyn til sletning af oplysninger, der ikke må registreres eller videregives. Hvis kreditoplysningsbureauet nægter at slette eller rette, kan man klage til Datatilsynet.

Når det drejer sig om brug af personoplysninger i forbindelse med uanmodet markedsføring, skal der skelnes mellem to situationer:

- * En erhvervsdrivende, der ønsker at foretage direkte markedsføring over for en person
- * En erhvervsdrivende, der ønsker at videregive oplysninger om en forbruger (kunde) til andre erhvervsdrivende, der vil markedsføre sig over for forbrugeren.

Behandlinger i forbindelse med markedsføring

Reglerne om direkte markedsføring findes i markedsføringslovens § 6 a, som vedrører uanmodet henvendelse til bestemte aftagere for at sælge varer og ydelser.

Direkte markedsføring

Direkte markedsføring over for privatpersoner, virksomheder og offentlige myndigheder ved hjælp af e-post, telefax eller automatisk telefonopkald må kun finde sted, hvis modtageren på forhånd har anmodet om det.

Når der er tale om henvendelser i traditionelle breve og adresserede reklametryksager er reglen kort fortalt, at en erhvervsdrivende ikke må henvende sig til en person i markedsføringsøjemed, hvis vedkommende har frabedt sig dette.

Ved direkte markedsføring forstås, at en erhvervsdrivende henvender sig til en eller flere bestemte personer. Adresseløse forsendelser, tilbudsaviser o.lign., der sendes til en ubestemt kreds, er derimod ikke direkte markedsføring.

Samtidig er der indført en ordning, hvorefter enhver ved at henvende sig til sin bopælskommune vederlagsfrit kan få registreret i CPR-regi-steret, at vedkommende ikke ønsker at modtage henvendelser i mar- kedsføringsøjemed.

Indenrigsministeriets CPR-kontor udarbejder hvert kvartal en liste (for- tegnelse) over de personer, der har frabedt sig disse henvendelser. Erhvervsdrivende, som ønsker at markedsføre sig over for en person, skal undersøge, om den pågældende står opført i fortegnelsen. Hvis det er tilfældet, må virksomheden ikke markedsføre sig over for den pågældende. Fortegnelsen kan mod betaling rekvireres ved henven- delse til CPR-kontoret, Datavej 20, 3460 Birkerød, tlf. 4594 0320.

Selv om en person ikke i CPR har frabedt sig henvendelser i mar- kedsføringsøjemed, kan den pågældende altid over for bestemte er- hvervsdrivende sige nej tak til fremover at modtage markedsførings- henvendelser fra netop disse. I så fald skal de erhvervsdrivende re- spekttere dette.

Videregivelse af oplysninger om forbrugere

Der findes særlige regler om videregivelse af oplysninger om forbru- gere (kundeoplysninger) til brug for andre virksomheders markeds- føring.

Uden forbrugers udtrykkelige samtykke må en erhvervsdrivende kun videregive sådanne oplysninger, hvis der er tale om ”generelle kundeoplysninger”, f.eks. om køn, alder og bopæl eller oplysninger om almindelige interesser, såsom at man er bilejer eller er interesse- ret i haveartikler.

Oplysningerne må dog ikke videregives, hvis forbrugeren har gjort indsigelse imod det, herunder ved at få registreret i CPR, at han eller hun ikke ønsker henvendelser i markedsføringsøjemed.

Virksomheden skal hver gang undersøge hos CPR, om forbrugeren har frabedt sig henvendelser i markedsføringsøjemed.

Virksomheden skal hver gang undersøge hos CPR (henvendelse til CPR-kontoret, Datavej 20, 3460 Birkerød, tlf. 4594 0320), om forbru- geren har frabedt sig henvendelser i markedsføringsøjemed. Har for- brugeren ikke gjort det, skal virksomheden henvende sig til forbruge- ren og oplyse, at vedkommende har ret til at gøre indsigelse mod, at oplysninger gives videre. Den erhvervsdrivende skal give forbrugeren ret til at gøre indsigelse på en nem måde og inden for en frist på 14 dage. Videregivelsen må først ske, når 14-dagesfristen er udløbet, hvis forbrugeren vel at mærke ikke har gjort indsigelse. Hvis forbru-

geren fremsætter sin indsigelse efter udløbet af 14-dagesfristen, skal virksomheden fremover rette sig efter den.

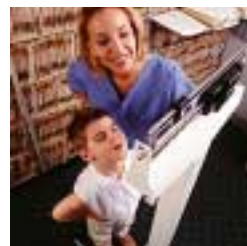
Der må ikke videregives mere detaljerede oplysninger om, hvad kunden har købt, eller om kundens forbrugsvaner, medmindre kunden på forhånd har givet sit samtykke.

Loven indeholder nogle særlige betingelser for, i hvilke situationer der må overføres oplysninger fra Danmark til lande uden for EU.

En sådan overførsel må som hovedregel kun ske, hvis det pågældende land sikrer en tilstrækkelig beskyttelse af oplysningerne. Datatilsynet fører på sin hjemmeside (www.datatilsynet.dk) en fortegnelse over lande, der anses for sikre.

Loven indeholder dog forskellige undtagelser fra hovedreglen. I praksis vil det derfor være muligt at få overført oplysninger om én selv, f.eks. i forbindelse med almindelige rejseaktiviteter eller til brug for lægebehandling i udlandet.

Overførsel af oplysninger til lande uden for EU

Hvilke rettigheder har man som registreret?

Loven indeholder regler, som giver den enkelte borger en række rettigheder over for de myndigheder, virksomheder, foreninger m.v., som behandler oplysninger om den pågældende. Nogle af rettighederne kendes fra registerlovgivningen. Det gælder især retten til at få indsigt i oplysninger om en selv.

Nye rettigheder

Persondataloven indeholder desuden en række nye rettigheder, der skal forbedre den enkelte borgers retsstilling. Forbedringen sker blandt andet ved, at der skabes større åbenhed om, hvordan man behandler personoplysninger, og ved at de registrerede personer får adgang til at gøre indsigelse over for bestemte former for behandling af oplysninger.

Det omfatter den registreredes rettigheder

Den registreredes rettigheder omfatter kort fortalt følgende:

- * ret til at modtage besked fra den dataansvarlige om, at der indsamles oplysninger om en selv,
- * ret til indsigt i de oplysninger, der behandles om en selv,
- * ret til at gøre indsigelse mod, at behandling af oplysninger finder sted, og hvis indsigelsen er berettiget, skal databehandlingen op-høre,
- * ret til at gøre indsigelse mod, at oplysninger om en selv videregives med henblik på markedsføring,
- * ret til at gøre indsigelse mod, at man undergives afgørelser, der har retsvirkninger for eller i øvrigt berører en selv i væsentlig grad, og som alene er truffet på grundlag af elektronisk databehandling, f.eks. hvis en arbejdsgiver overlader det til en computer at afgøre, om en jobansøger skal afvises,
- * ret til at få oplysninger, der er urigtige eller vildledende, rettet, slettet eller blokeret, samt i den forbindelse at forlange, at andre, der har modtaget oplysningerne, orienteres om dette,
- * ret til at tilbagekalde et samtykke, og

- * ret til at klage til Datatilsynet over behandling af personoplysninger om en selv. Se nærmere foran i denne informationspjece under "Praktiske oplysninger".

Bemærk, at hvis du ønsker indsigt i oplysninger, som behandles om dig selv, skal du henvende dig direkte til den myndighed eller virksomhed m.v., som har oplysningerne. Datatilsynet kommer kun ind i billedet, hvis du er utilfreds med myndighedens eller virksomhedens svar og ønsker at klage.

Du kan læse mere på Datatilsynets hjemmeside (www.datatilsynet.dk) og i tilsynets vejledning om registreredes rettigheder. Har du spørgsmål om rettighederne, er du velkommen til at kontakte Datatilsynet.

Den registrerede har ret til at klage til Datatilsynet over behandling af personoplysninger om en selv.

Hvis du ønsker indsigt i oplysninger, som behandles om dig selv, skal du henvende dig direkte til den myndighed eller virksomhed m.v., som har oplysningerne.

Hvad siger loven om datasikkerhed?

Den dataansvarlige skal sørge for, at oplysninger ikke kommer til uvedkommendes kendskab, misbruges eller i øvrigt behandles i strid med loven.

Dette er først og fremmest et krav om, at uvedkommende ikke må kunne skaffe sig adgang til fortrolige oplysninger om andre menneskers forhold.

Du kan læse mere om kravene til datasikkerhed i Datatilsynets vejledning om dette.

Som noget nyt fastslår persondataloven, at de personer eller virksomheder, der arbejder for den dataansvarlige, kun må behandle personoplysninger efter instruks fra den dataansvarlige. Instruksen kan følge af en bestemt stillingsfunktion.

Den ansatte må ikke bruge oplysningerne til andet end det, som den dataansvarlige har bestemt. Navnlig må oplysningerne ikke bruges til den ansattes egne private formål eller for andre dataansvarlige.

Når en dataansvarlig overlader en behandling af oplysninger til et edb-servicebureau, skal den dataansvarlige sikre sig, at bureauet kan sørge for den nødvendige datasikkerhed.

Den dataansvarlige har også pligt til at kontrollere, at bureauets sikkerhedsforanstaltninger rent faktisk er i orden.

Uvedkommende må ikke få adgang til fortrolige oplysninger

Oplysningerne må kun behandles efter instruks

Edb-servicebureauer

Hvordan anmelder man behandlinger til Datatilsynet?

Formålet med anmeldelsesordningen er at give Datatilsynet en mulighed for at kunne kontrollere nogle af de mere følsomme behandlinger, der foregår. Anmeldelsesordningen skal også gøre behandlingerne kendt for offentligheden.

Loven stiller en række krav til, hvilke oplysninger en anmeldelse skal indeholde. Det gælder blandt andet den dataansvarliges navn og adresse, behandlingens navn og formål samt oplysninger om personkredsen og de oplysningstyper, der behandles.

En anmeldelse må godt dække behandlinger, der foregår flere forskellige steder, og både manuelle behandlinger og behandlinger ved brug af edb kan indgå.

Anmeldelsen kan sendes til Datatilsynet i elektronisk form via tilsynets hjemmeside, www.datatilsynet.dk. Det er også muligt at anmelde på papirblanketter, som kan rekvireres fra Datatilsynet eller udskrives fra hjemmesiden.

Du kan læse mere om anmeldelsesordningen på hjemmesiden (www.datatilsynet.dk) og i Datatilsynets vejledning om anmeldelse.

Som udgangspunkt skal enhver behandling af personoplysninger, der foretages for en offentlig myndighed, anmeldes til Datatilsynet.

Behandlinger, der ikke indeholder følsomme eller fortrolige oplysninger, bortset fra identifikationsoplysninger og oplysninger om betaling til og fra en offentlig myndighed, er fritaget fra anmeldelse. Endvidere er visse behandlinger, der kun i begrænset omfang omfatter fortrolige oplysninger, undtaget.

Offentlige myndigheder skal ofte have en udtalelse fra Datatilsynet, inden de begynder på databehandlingen.

De dataansvarlige i den private sektor skal i nogle tilfælde også foretage anmeldelse til Datatilsynet.

Man skal anmelde visse behandlinger, der omfatter oplysninger om rent private forhold. Dette gælder eksempelvis for kontaktbureauer og private forsknings- og statistikprojekter.

Anmeldelsesordningens formål

Anmeldelsen kan sendes til Datatilsynet i elektronisk form via tilsynets hjemmeside.

Offentlige myndigheders anmeldelsespligt

Private dataansvarliges anmeldelsespligt

Der skal også foretages anmeldelse, når behandlingen har til formål at føre et advarselsregister eller en spærreliste, dvs. en liste over betalingskort m.v., hvor brugen af kortet er blevet spærret.

Også kreditoplysningsbureauer skal anmeldes til Datatilsynet.

Ligeledes skal virksomheder, der erhvervsmæssigt yder bistand ved stillingsbesættelse, samt retsinformationssystemer anmeldes.

I den private sektor er det sådan, at de anmeldelsespligtige behandlinger først må foretages, når Datatilsynet har givet en tilladelse til det.

I den private sektor er det i praksis sådan, at de anmeldelsespligtige behandlinger først må foretages, når Datatilsynet har givet en tilladelse til det.

En række behandlinger er fritaget fra anmeldelse, selv om der indgår følsomme oplysninger. Det drejer sig om behandlinger, hvor det er helt naturligt, at de må indeholde følsomme oplysninger. Eksempelvis er behandlinger, der foretages af læger og advokater i forbindelse med deres virksomhed, fritaget fra anmeldelse. De nærmere regler om, hvad der er fritaget for anmeldelse, kan læses i Datatilsynets vejledning om anmeldelsesordningen og på tilsynets hjemmeside.

Fortegnelsen over anmeldelser

Datatilsynet offentliggør anmeldelserne i en særlig fortegnelse over anmeldte behandlinger, som også findes på tilsynets hjemmeside, www.datatilsynet.dk.

Fortegnelsen kan være en god hjælp, hvis du ønsker at vide, hvilke oplysninger forskellige offentlige myndigheder og private virksomheder har registreret om dig.

Der er behandlinger, som ikke behøver at blive anmeldt, og som du ikke kan læse om i fortegnelsen. Men du har ved at henvende dig til den dataansvarlige myndighed eller virksomhed m.v. normalt ret til at få oplysninger om de behandlinger af personoplysninger, som den pågældende myndighed eller virksomhed m.v. foretager.

Datatilsynet

Christians Brygge 28, 4.

1559 København V

Telefon 3314 3844

Fax 3313 3843

E-post dt@datatilsynet.dk

Hjemmeside www.datatilsynet.dk